

Л. І. Тараш,
доктор економічних наук,

І. П. Петрова,
м. Київ

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО – УПРАВЛІНСЬКА ТЕХНОЛОГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. У складних умовах нестабільності в Україні у комплексі реформ в різних сферах суспільного життя виключно важливою є модернізація економіки як розвиток у напрямі до створення більш ефективної і конкурентоздатної на глобальному ринку національної економічної системи. При здійсненні модернізації економіки виникає необхідність у взаємодії держави та приватного сектору, заснованої на використанні нової моделі державного регулювання, де держава створює умови і стимули для розвитку бізнесу на засадах партнерства, тобто рівноправного діалогу між ними, і одночасно виконує свої традиційні обов'язки у процесі суспільного відтворення. Про ефективність і результативність використання державно-приватного партнерства (ДПП) у світовій практиці свідчить досвід більшості країн.

Термін "державно-приватне партнерство" є перекладом англійського терміну "public-private partnership" (PPP), який широко використовується як в зарубіжній, так і вітчизняній теорії та практиці як узагальнююче поняття для позначення всього спектру відношень між державою і бізнесом. Проте є особлива форма відношень між державою і бізнесом, з особливим змістом, що віддзеркалює державно-приватне партнерство як різновид інвестиційної діяльності і державного управління, який у різних країнах має власне визначення. Так, у Великобританії для позначення партнерської взаємодії держави та приватного сектору використовується термін "приватна фінансова ініціатива" (PFI), у США, Канаді й Австралії – "публічно-приватне партнерство" (P3 або P-P partnership), у Франції – "контракт про державно-приватне партнерство" або "співтовариство змішаної економіки" (SEM). Щодо країн СНД, то термін "public-private partnership" перекладають як "державно-приватне партнерство" або "публічно-приватне партнерство".

Підвищений інтерес до державно-приватного партнерства пояснюється тим, що в умовах функціонування партнерських відносин з'являються нові ефективні моделі фінансування, здійснюється відповідно до критерію ефективності перерозподіл правомочностей державної власності, застосовуються прогресивніші методи управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми розвитку державно-приватного партнерства і його роль в інноваційному розвитку в сучасних умовах постійно знаходяться в центрі уваги багатьох учених і практиків [1-3]. Проте залишаються не вирішеними питання визначення місця і ролі державно-приватного партнерства в забезпеченні модернізації економіки. Крім того, застосування державно-приватного партнерства у процесах модернізації економіки неможливо здійснити на належному рівні без виявлення його глибинної економічної сутності.

У зв'язку з цим **метою статті** є визначення місця, ролі і економічної природи державно-приватного партнерства у трансформаційних процесах модернізації економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Модернізаційний шлях розвитку покликаний забезпечити на основі нової системи поступовий перехід до економічного зростання, заснованого на інноваціях. Єдиної теоретичної концепції модернізації не існує. Але термін "модернізація економіки" за теперішнього часу набув широкого розповсюдження і, як будь-яке загальне поняття, має багато трактувань і визначень.

Найбільш поширеним поглядом на сучасну модернізацію у самому загальному вигляді є визнання її як процесу "подолання тією або іншою країною свого економічного і соціального відставання від лідерів господарського прогресу" [4, с. 10]. В.Л. Іноземцев визначає модернізацію "як скоординовані зусилля суспільства щодо подолання неприпустимого відставання в економічній і соціальній сферах, здатного викликати втрату конкурентоздатності країни і втрату нею економічних і політичних позицій на світовій арені" [4, с. 11]. У такому формулюванні модернізація розглядається у "вузькому" значенні і ототожнюється із модернізацією "наздоганяючого розвитку" або неорганічною модернізацією (за різною типологією), властивою країнам, які розвиваються, спричиняється сукупністю зовнішніх і внутрішніх загроз, здійснюється у відповідь на виклики країн – лідерів світової економіки і базується, переважно, на копіюванні і перейманні їхніх технологій і інститутів. Високорозвинені країни прямують ор-

ганічною модернізацією, тобто модернізацією, в основі якої лежать внутрішні спонукальні мотиви, активна розробка і використання інновацій на основі власного науково-технічного потенціалу, перехід суто кількісних змін розвитку у якісні.

Отже, процес перетворень в країні, спрямований на подолання економічного відставання, і перехід до нового етапу розвитку на основі, переважно, масштабних запозичень і адаптації ринкових інститутів, технологій і передового досвіду країн-лідерів складає сутність модернізації економіки, якою прямують країни, що розвиваються, в тому числі і Україна.

Змістовну частину модернізації економіки, з чим згодна переважна більшість дослідників [5-7], складають структурні, технологічні і інституціональні зміни, спрямовані на підвищення глобальної конкурентоздатності національної економічної системи.

У межах структурної модернізації економіки здійснюються структурні і організаційні перетворення: удосконалення організації і організаційної структури економіки, структурна перебудова суспільного виробництва й збалансованого розвитку всіх галузей національного господарства, диверсифікація, оптимізація структури національної економіки і ВВП за рахунок підвищення частки галузей, що виробляють продукцію з високою доданою вартістю, формування виробничої структури, що відповідає критеріям розвиненої індустріальної країни і інші структурні перетворення.

Інституціональна модернізація включає різні способи інституціональних змін: запровадження і пристосування перейнятих нових інститутів ринкової економіки, розвиток тих інститутів, що уже функціонують, підвищення їх частки в господарському комплексі до рівня сучасних вимог модернізації, рекомбінація існуючих інституціональних форм, руйнування інституціональних бар'єрів, перехід на новий рівень ринкових відносин.

Технологічна модернізація: розвиток галузей "нової економіки", розвиток людського капіталу, освоєння виробництва продуктів сучасного технологічного рівня, оновлення виробничого апарату, заміна застарілого обладнання та технологій на сучасні, більш продуктивні, швидке використання всіх важливих нововведень, підвищення інноваційної активності суб'єктів господарювання, органічне включення в новітні світові інноваційні процеси, інтеграція у світову економіку.

Кожний із цих складових, узятий окремо, є лише умовою модернізації. Модернізація є комплексним процесом, "в якому поєднуються політична воля, економічна доцільність і технологічні можливості" [4, с. 14]. Результатом сучасної модернізації є перетворення країни у промислово розвинену дер-

жаву, продукція якої стає конкурентоздатною на світовому ринку [4, с. 21].

Виключно важлива роль у сучасній модернізації економіки належить державі. По-перше, модернізація може здійснюватися за умови послідовної підтримки державою і створення для цього процесу всіх необхідних умов. По-друге, подолання економічного відставання шляхом модернізаційного прориву потребує потужного імпульсу, мобілізації великих коштів, визначення пріоритетних напрямів розвитку, перерозподілу і концентрації коштів і ресурсів на цих напрямках, які здатна забезпечити тільки держава. Таким чином, відповідальність за модернізацію економіки може взяти на себе тільки держава. Тому модернізація ініціюється і проводиться державою при використанні зусиль і ресурсів держави і бізнесу.

"Наздоганяюча" модернізація, яка здійснюється на основі запозичень інститутів і технологій, багато у чому базується на інвестиційних програмах. Своєрідною формою реалізації інвестиційної діяльності є державно-приватне партнерство.

У низці інституціональних перетворень економіки державно-приватне партнерство як одна із основних форм взаємодії держави і бізнесу посідає особливе місце. Державно-приватне партнерство відіграє двоїсту роль у модернізації. З одного боку, державно-приватне партнерство є інституціональною інновацією, яка поєднує в собі і модернізацію інвестиційної діяльності щодо залучення різних джерел інвестування (державних і приватних), і модернізацію механізму управління економікою щодо одночасного підвищення ефективності використання бюджетних коштів і якості виконання державою своїх обов'язків. У сучасній управлінській практиці державно-приватне партнерство позиціонується як нова технологія розвитку економіки, яка поступово оформлюється як самостійний інститут [8; 9]. З іншого боку, державно-приватне партнерство є інструментом державного регулювання процесу здійснення модернізації щодо інших перетворень. Таким чином, являючи собою інституціональну інновацію модернізаційного процесу, державно-приватне партнерство в той же час є інструментом державного регулювання процесу здійснення модернізації щодо інших перетворень.

Сформований у розвинених країнах світу, механізм державно-приватного партнерства являє собою спосіб впровадження ринкових відносин у сферу відповідальності держави або, інакше, спосіб делегування державою виконання частини власних функцій приватному бізнесу і розглядається як необхідний інститут ринкової економіки на даному етапі. Мета партнерства – поєднати переваги державного і приватного секторів економіки для взаємної вигоди.

Виходячи із сутності модернізації економіки, модернізаційним завданням щодо державно-приватного партнерства може бути таке: спираючись на світовий теоретичний і практичний досвід західних країн у впровадженні державно-приватного партнерства, критично перейняти, пристосувати і закріпити цей інститут ринкової економіки в країні, сформувати як самостійний та інституційно оформлений напрям в організації співпраці держави і бізнесу у вітчизняних умовах, визначити сфери застосування, забезпечити подальший розвиток.

Лідерами у використанні механізму державно-приватного партнерства на Заході є Великобританія, Франція, Німеччина, Іспанія. Кожна країна має власний шлях розвитку механізму державно-приватного партнерства. Співробітництво між партнерами здійснюється в рамках різних структур, з різною компетенцією, з різним комплексом завдань і джерел фінансування. Тому в залежності від країни, структури і проекту існує велика кількість різних варіантів і схем застосування механізму державно-приватного партнерства. При цьому використовуються моделі партнерства контрактного (договірного) та інституційного (спільне підприємство або інституційно відокремлений об'єкт) характеру.

Одним з широко відомих досвідів державно-приватного партнерства контрактного характеру є британський досвід під назвою "приватна фінансова ініціатива" (private financing initiative, PFI) [9; 10, с. 7; 11, с. 9; 12], запроваджений з метою зменшення впливу державного сектора на економіку країни. Відповідно до британської практики приватному партнерові передано функції фінансування будівництва (експлуатації, управління) об'єктів інфраструктури (виробничої або соціальної) в інтересах держави [12]. Приватна фінансова ініціатива стала основною формою ДПП у Великобританії і зробилася часткою урядової програми розвитку ДПП. У даний час британський досвід адаптований для використання у Канаді, Франції, Нідерландах, Португалії, Норвегії, Ірландії, Фінляндії, Австралії, США та Сінгапурі [13, с. 11].

У Франції переважають інституційні форми ДПП, серед яких найбільшого поширення набули спільні підприємства зі змішаним державно-приватним капіталом – "співтовариства змішаної економіки" (SEM), в них держава повинна мати більшу частку у складі активів (контрольний пакет акцій) [11, с. 9]. Крім SEM у Франції поширені концесії [11, с. 10].

У Німеччині використовуються контрактні та інституційні форми ДПП. Федеральним і земельними урядами розроблена єдина концепція впровадження ДПП. Для повсюдного впровадження на практиці держава створює єдині для всієї території процедурні стандарти реалізації ДПП та єдині стан-

дарту комунікації, що дозволяють спростити процедуру створення нових проектів і підвищити привабливість використання інституту ДПП [14].

У Іспанії найбільш розповсюдженою формою ДПП є модель DBFO (розробка, будівництво, фінансування, експлуатація), механізм дії якої схожий із механізмом британської моделі з тією різницею, що у даному випадку приватний сектор бере на себе також і стадію проектування, але право власності на активи залишається у держави [15, с. 248].

У загальному випадку державно-приватне партнерство на Заході охоплює широкий спектр бізнес-моделей, відповідно до яких приватний бізнес споруджує і експлуатує об'єкти державної відповідальності і за рахунок експлуатації за певний період часу гарантовано повертає інвестований капітал. Бізнес-моделі охоплюють різновид моделей фінансування, перерозподіл правомочностей державної власності між державою і приватним бізнесом без зміни базових відношень, застосування ефективних методів управління. Поява ДПП пояснюється нестачею бюджетних коштів, невдоволеністю населення якістю послуг, що постачаються державою, і здійснюється в соціально значущих і необхідних для економіки галузях, недостатньо прибуткових для приватного капіталу, капіталомістких, із великим терміном окупності вкладень. Основну масу проектів ДПП, що реалізуються у країнах Заходу, складають проекти, пов'язані з інфраструктурними об'єктами. В останні роки сфери застосування і форми використання ДПП значно розширюються.

Своєю появою у сучасному вигляді державно-приватне партнерство завдячене "ліберальному поновленню" у 1980-х роках, тобто посиленню ролі і розповсюдженню ліберальної економічної теорії (перехід від кейнсіанського до монетаристського типу регулювання), згідно з якою держава вважається менш ефективним власником ніж бізнес і надмірне розповсюдження державної власності може привести до зниження ефективності. Простежується перегляд меж державного сектору економіки і перехід від прямої участі держави у виробництві у формі підприємництва до непрямих методів регулювання. Здійснюється новий підхід до державного регулювання (дерегулювання) природних монополій (мережевої інфраструктури – засобів сполучення, зв'язку, енергетики), в основі якого зниження прямого регуляторного навантаження і перехід до непрямого регулювання шляхом створення інституціонального середовища, що заохочує конкуренцію. Під впливом розвитку нових технологій в деяких природно-монопольних галузях традиційний підхід до регулювання став поступатися концепції, орієнтованої на введення в природних монополіях тих або інших механізмів конкуренції, що володіють перевагами порівняно з механізмами прямого регулювання. В га-

лузях мережевої інфраструктури здійснюється процес розмежування (неповного або повного) природно-монопольних і потенційно конкурентних видів діяльності з розвитком подальшої конкуренції в конкурентному сегменті в цілях зниження витрат. Таким чином, альтернативним способом впливу на природного монополіста стає дерегулювання потенційно конкурентних видів діяльності у складі монополії і стимулювання внутрігалузевої конкуренції. Конкурентні відносини уводяться у раніше регульовані сфери економіки, держава відмовляється від частини своїх функцій, ринкові засади упроваджуються у традиційну сферу відповідальності держави, функції держави звужуються. Найкращим за пряме державне управління стає співробітництво держави і приватного бізнесу.

Перехід до поновленого лібералізму пов'язують із глобалізацією. У зв'язку з цим заслуговують на увагу роботи В.С. Загашвілі [16; 17], І.В. Новікової [18; 19], І.М. Осадчої [20; 21]. Розкриваючи сутність світових процесів і роль держави в умовах глобалізації, автори доходять висновку про новий якісний етап і зміни в механізмах державного втручання в економіку. У міру розвитку і ускладнення глобалізації і під впливом викликаних нею економічних криз, інституційних змін, становлення економічної системи нової якості, появи нових проблем, вирішення яких неможливе без участі держави, відбувається еволюція, диверсифікація, ускладнення або кардинальна перебудова інструментів, форм і механізмів державного регулювання.

Пошуки нових форм, інструментів і методів державного регулювання привели до появи такого інструменту як державно-приватне партнерство. По своїй економічній природі державно-приватне партнерство є результатом якісної зміни державного втручання в економіку, породженого процесами становлення і розвитку глобальної економіки, посилення ролі одного із теоретичних уявлень про економічну роль держави.

ДПП є засобом знаходження балансу сил між державним і ринковим регулюванням, засобом оптимізації співвідношення державних і ринкових засад у відтворювальному процесі. За висловом А.Г. Зельднера, ДПП є одним із напрямлень становлення суспільних систем змішаного типу, тобто змішаної економіки, яка розуміється як взаємоплетення функціонуючих форм власності, що забезпечує вибір найбільш ефективних шляхів використання як державної, так і приватної власності [22].

Таким чином формуються нові відносини, які проявляються у вигляді партнерства держави і бізнесу. Визначаючи державно-приватне партнерство в системі економічних категорій, В.Г. Варнаський акцентує увагу саме на тому, що ДПП формується і проявляється у вигляді системи відносин [23]. Ці складні відносини усталюються у межах моделей

фінансування, відносин власності і методів управління, які створює партнерство [24], тобто конкретних схем взаємовідносин між партнерами.

У складі моделей ДПП, найважливішою групою моделей є моделі перерозподілу правомочностей державної власності між державою і приватним бізнесом. Відповідно до неоінституціональної теорії прав власності [25] під власністю розуміється "складний пучок відносин", де у згорнутому вигляді містяться всі способи потенційних взаємодій між економічними агентами щодо використання об'єкту (право володіння, право користування, право управління, право на дохід, право на капітальну вартість, право на безпеку тощо). Державно-приватне партнерство здійснюється відносно об'єкту державної власності, право державної власності як набір часткових правомочностей з використання об'єкту розщеплюється на часткові правомочності. Процес розщеплення права власності полягає у передачі правомочності приватному партнерові на основі добровільного двостороннього обміну. Економічна теорія прав власності виходить із раціональності поведінки економічних агентів. Тому розщеплення правомочностей, тобто «відбруньковування» окремих правомочностей від повної титульної власності здійснюється відповідно до критерію ефективності. За кожним набором пучка прав власності з використання об'єкту стоять певні витрати і винагороди, які економічні агенти можуть очікувати за свої дії. Передаючи частину правомочностей приватному партнерові, держава залишається власником свого об'єкту. Розкриваючи ступінь участі приватного партнера в державно-приватних проектах залежно від масштабів передачі правомочностей власника, М.А. Дерябіна указує на два крайні полюси – звичайний контракт із збереженням за кожним партнером усіх прав власності і приватизація з повною передачею державної власності приватному партнерові, між якими розміщено безліч варіантів державно-приватних партнерських відносин [24].

Множинність моделей фінансування у рамках державно-приватного партнерства обумовлюється наявністю різних партнерів (державного і приватних), інструментів і джерел фінансування (власний капітал приватного партнера, кошти банків і інвестиційних фондів, бюджетні кошти, державні позики, гранти, державні гарантії та інші інструменти державної підтримки, податкові преференції, субсидії та інші різні платежі із бюджету та ін.), співвідношенням інструментів (боргових, пайових, гібридних), використанням проектного фінансування.

Численність організаційних моделей управління формується різними способами співробітництва державного і приватного партнерів, шляхом переуступання окремих функцій і контрактних зобов'язань, передавання об'єктів у зовнішнє управління, залучення третіх організацій і таке інше.

Залежно від розподілення прав і зобов'язань, які приймають на себе державний і приватний учасники для реалізації мети конкретного проекту і які витікають із обраних ними із множини моделей власності, фінансування і організації управління утворюються форми державно-приватного партнерства. Перелік форм участі державного і приватного партнерів у реалізації проектів є відкритим, оскільки неможливо заздалегідь передбачити ні мету проекту, ні добровільно узяти на себе зобов'язання кожного із учасників. Нові форми ДПП виникають залежно від розподілу правомочностей власності між учасниками, а також обраних схем фінансування і моделей управління. На сьогодні відомі більше 30 різних форм ДПП [26, с. 473]. В переліку відомих форм, що застосовуються на практиці, є [24; 27]: контракти на виконання робіт (надання послуг); контракти на управління; оренда, в тому числі лізинг; концесія; найбільш розповсюджені механізми концесійних моделей – BOT (Build, Operate, Transfer – будівництво – експлуатація / управління – передача), BOOT (Build, Own, Operate, Transfer – будівництво – володіння – експлуатація / управління – передача), BOO (Build, Own, Operate – будівництво – володіння – експлуатація / управління), DBFO (Design, Build, Finance, Operate – проектування – будівництво – фінансування – експлуатація / управління) та інші; спільна діяльність; спільне підприємство.

Таким чином, державно-приватне партнерство як економічна категорія є сукупністю відносин права власності, фінансово-економічних, організаційно-управлінських і правових відносин, які складаються між державою і приватним партнером у межах моделей фінансування, відносин власності і управління з приводу участі в системі узгоджених видів діяльності по створенню цінності, які утворюють множину форм державно-приватного партнерства і є основою для обрання конкретної схеми взаємовідносин між партнерами для реалізації окремого проекту.

Економічну сутність державно-приватного партнерства як інструменту державного регулювання економіки можна визначити як інструмент впливу держави на сферу своєї відповідальності через конкурентний допуск приватного інвестора і співробітництво з ним на основі об'єднання ресурсів і компетенцій, розподілення ризиків, зобов'язань і вигод й дотримання економічних інтересів партнерів, що надає додаткові можливості приватному партнеру для отримання гарантованого прибутку і підвищення конкурентоспроможності, а державі – для реалізації економічної політики, виконання своїх традиційних завдань, підвищення ефективності діяльності, задоволення суспільних потреб в якості товарів (послуг), що надаються.

Як показує світова практика, для розвитку державно-приватного партнерства необхідна наявність

певних умов. На основі проведеного аналізу за даними Світового банку Міжнародний валютний фонд виділив чотири групи детермінантів державно-приватного партнерства [28].

До першої групи відносяться чинники, що визначають стан державного бюджету. За наявності бюджетного дефіциту і великого державного боргу існує велика вірогідність появи державно-приватного партнерства, оскільки необхідне у цьому випадку скорочення державних витрат може бути компенсоване залученням приватних інвестицій. І, навпаки, за наявності зовнішніх джерел доходу і використанні м'яких бюджетних обмежень є менше передумов для залучення ДПП.

До другої групи відносяться основні чинники, що визначають макроекономічну ситуацію. Стабільне макроекономічне положення (передбаченість політики уряду, низька інфляція, стабільний змінний курс) забезпечує гарантії прибутковості і успішної реалізації проектів державно-приватного партнерства і повною мірою відповідає інтересам приватного капіталу. Крім того, підтримка сприятливого клімату для інвестування є обов'язковою попередньою умовою надання фінансової підтримки ДПП з боку міжнародних організацій (Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародного агентства з інвестиційних гарантій, Міжнародного банку реконструкції і розвитку).

До третьої групи детермінантів відносяться показники, що визначають обсяг внутрішнього ринку. Перш за все, це величина попиту і купівельної спроможності, що впливає на відшкодування витрат бізнесу. Чим більше ринок і вище купівельна спроможність населення, тим вірогідніше поява проектів державно-приватного партнерства.

І, нарешті, четверта детермінанта – це стан ринкових інститутів. Розвиток державно-приватного партнерства найімовірніше у політично стабільних країнах, що мають сильні і ефективні ринкові інститути та законодавство, що захищають права приватного бізнесу.

Отже, виходячи з наведених детермінантів, економічна і правова захищеність бізнесу є необхідними передумовами розвитку державно-приватного партнерства.

Вплив відмічених груп детермінантів на розвиток інституту державно-приватного партнерства підтверджується світовою практикою. Найбільші успіхи по його впровадженню спостерігаються в розвинених економіках, де різні форми ДПП знаходять вживання в багатьох секторах, пов'язаних з комунальною сферою, транспортною та соціальною інфраструктурою. У країнах з перехідною економікою та у країнах, що розвиваються практика використання ДПП не настільки велика, що пояснюється рядом причин, в основному пов'язаних з відсутністю необхідних умов. А саме: слабкість (інколи нерозви-

неність) ринку капіталу, обмежена купівельна спроможність потенційних користувачів об'єктів ДПП, відсутність або слабкість профільних ринкових інститутів і адміністративного досвіду нових форм управління на всіх рівнях істотно знижують інтерес приватного бізнесу до проектів ДПП.

Висновки. На основі проведеного дослідження, витікає, що у низці модернізаційних перетворень державно-приватне партнерство відіграє двоїсту роль: є інституціональною інновацією, яка поєднує в собі модернізацію інвестиційної діяльності та модернізацію механізму управління економікою, і є інструментом державного регулювання процесу здійснення модернізації щодо інших перетворень.

Виходячи із сутності модернізації економіки, модернізаційним завданням щодо державно-приватного партнерства є: спираючись на світовий теоретичний і практичний досвід західних країн у впровадженні державно-приватного партнерства, критично перейняти, пристосувати і закріпити цей інститут ринкової економіки в країні, сформувані як самостійний та інституційно оформлений напрям у організації співпраці держави і бізнесу у вітчизняних умовах, визначити сфери застосування, забезпечити подальший розвиток.

За своєю економічною природою державно-приватне партнерство є результатом якісної зміни державного втручання в економіку, породженого процесами становлення і розвитку глобальної економіки, посилення ролі одного із теоретичних уявлень про економічну роль держави – ліберальної економічної теорії. Економічну сутність державно-приватного партнерства визначено як інструмент впливу держави на сферу своєї відповідальності через конкурентний допуск приватного інвестора і співробітництво з ним на основі об'єднання ресурсів і компетенцій, розподілення ризиків, зобов'язань і переваг й дотримання економічних інтересів партнерів, що надає додаткові можливості приватному партнеру для отримання гарантованого прибутку і підвищення конкурентоспроможності, а державі – для реалізації економічної політики, виконання своїх традиційних завдань, підвищення ефективності діяльності, задоволення суспільних потреб в якості товарів (послуг), що надаються.

Література

1. **Ляшенко В.І.** Механізми державно-приватного партнерства як інструмент активізації інноваційної діяльності України: регіональний аспект / В.І. Ляшенко, Я.І. Тульку // Современное состояние, тенденции и перспективы развития стран СНГ: экономический, социальный и экологический аспекты (Серия: Экономическое славяноведение): монография. В 2-х ч. – Ч. II. / под науч. ред. д.э.н. К.В. Павлова / В.І. Ляшенко, Я.І. Тульку. – Ижевск: Изд-во института компьютерных

исследований, 2014. – Глава 69. – С. 100-113. 2. **Каменков В.С.** О роли государственно-частного партнерства в инновационном развитии / В.С. Каменков, Д.П. Александров // Проблемы управления. – 2011. – № 4(41). – С. 44-49. – Режим доступа: http://www.pac.by/dfiles/001879_911465_kamenkov41.pdf. 3. **Яшева Г.А.** Теоретико-методологические основы и механизмы государственно-частного партнерства в инновационном развитии экономики Беларуси / Г.А. Яшева // Белорусский экономический журнал. – 2011. – № 3. – С. 4-19. – Режим доступа: http://bem.bseu.by/rus/archive/3.11/3_2011_jasheva.pdf. 4. **Иноземцев В.Л.** Что такое модернизация и готова ли к ней Россия? / В.Л. Иноземцев // Модернизация России: условия, предпосылки, шансы. Сборник статей и материалов / под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2009. – Вып. 1. – 240 с. 5. **Ляшенко В.І.** Україна XXI: неоіндустріальна держава або «крах проекту»? : монографія / В.І. Ляшенко, Є.В. Котов; НАН України, Ін-т економіки пром-сті; Полтавський ун-т економіки і торгівлі. – Київ, 2015. – 196 с. 6. **Цветков В.** Об отправной точке неоиндустриальной модернизации // Экономист. – 2010. – № 11. – С. 16-26. 7. **Модернизация России:** условия, предпосылки, шансы: сборник статей и материалов / под ред. В.Л. Иноземцева. – Вып. 1. – М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2009. – 240 с. 8. **Варнавский В.** Государственно-частное партнерство: некоторые вопросы теории и практики / В. Варнавский // Международная экономика и международные отношения. – 2011. – №9. – С. 41-50. 9. **Вилисов М.В.** Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект [Электронный ресурс] / М.В. Вилисов // Власть. – №7. – 2006. – С.4-6. – Режим доступа: http://www.rusrand.ru/public/public_7.html. 10. **Научно-информационные материалы по теме:** Частно-государственное партнерство в высшем образовании и научной сфере: механизмы управления имуществом, привлечения финансирования, управления содержанием образования и научной деятельности [Электронный ресурс] / Я.М. Миркин. – М., 2009. – Режим доступа: http://www.mirkin.ru/_docs/_budgetfin/_obr_prog/3_1.pdf. 11. **Государственно-частное партнерство в зарубежных странах, или как реализовать ГЧП в России.** – М.: Издание Совета Федерации, 2009. – 129 с. 12. **Санникова Т.А.** Фундаментальная предпосылка – можно ли вести бизнес с этим государством? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.opes.ru/1077459.html>. 13. **Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства:** Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу / С. Грищенко. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2011. – 140 с. 14. **Левин И.Г.** Поддержка государственно-частного партнерства - как это работает в Германии [Электронный ресурс] / И.Г.

Левин. – Режим доступа: http://pppcenter.ru/assets/files/docs/Levin_Ilya_The%20support%20of%20PPP_part1.pdf. 15. **Саонов В.Е.** Государственно-частное партнерство: гражданско-правовые, административно-правовые и финансово-правовые аспекты: мон. [Электронный ресурс] / В.Е. Саонов. – М., 2012. – 492 с. – Режим доступа: <http://lib2.znate.ru/download/docs-294457/294457.doc>. 16. **Загашвили В.** На пороге нового этапа экономической глобализации / В. Загашвили // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2009. – №3. – С. 15-23. 17. **Загашвили В.** Государство на новом этапе глобализации / В. Загашвили // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2009. – №5. – С. 43-51. 18. **Новикова И.** Государственно-частное партнерство: мода или тренд? / И. Новикова // *Экономика Беларуси*. – 2013. – №1. – С. 48-53. 19. **Новикова И.В.** От государственного регулирования к частно-государственному партнерству / И.В. Новикова // *Проблемы управления*. – 2008. – №2 (27). – С. 78-83. 20. **Осадчая И.** Глобализация и государство: новое в регулировании экономики развитых стран / И. Осадчая // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2002. – №11. – С. 3-14. 21. **Осадчая И.** Постиндустриальная экономика: меняется ли роль государства? / И. Осадчая // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2009. – №5. – С. 31-42. 22. **Зельднер А. Г.** Концептуальные основы становления и функционирования государственно-частного партнерства (научный доклад) [Электронный ресурс] / А.Г. Зельднер. – М.: Ин-т экономики РАН, 2010. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-234044.html>. 23. **Варнавский В.** Государственно-частное партнерство: некоторые вопросы методологии [Электронный ресурс] / В. Варнавский // *Вестн. Ин-та экономики РАН*. – 2008. – №3. – Режим доступа: <http://www.imepi-eurasia.ru/baner/Varnavskiy.pdf>. 24. **Дерябина М.** Государственно-частное партнерство: теория и практика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://institutiones.com/general/1079-gosudarstvenno-chastnoe-partnerstvo.html>. 25. **Капелюшников Р.И.** Экономическая теория прав собственности (методология, основные понятия, круг проблем) [Электронный ресурс] / Р.И. Капелюшников. – М.: МГИМО. – 1990. – Режим доступа: <http://www.libertarium.ru>. 26. **Медведева Г.Б.** Государственно-частное партнерство как форма взаимодействия двух институтов [Электронный ресурс] / Г.Б. Медведева, Л.А. Захарченко. – Режим доступа: <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/1456/1/Medvedeva.pdf>. 27. **Резниченко Н.В.** Модели государственно-частного партнерства [Электронный ресурс] / Н.В. Резниченко // *Вестник Санкт-Петербургского университета. Сер. Менеджмент*. – 2010. – Вып.4. – С.58-83. – Режим доступа: [\[spb.ru/archive/pdf/486.pdf\]\(http://www.vestnik.spbu.ru/archive/pdf/486.pdf\). 28. **Ham-mami** Determinants of Public-Private Partnerships in Infrastructure \[Электронный ресурс\] / Hammami, Mona, Ruhashyankiko, Jean-Francois, and Yehoue, Etienne B. // *IMF Working Paper, WP/06/99*. – Режим доступа: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp0699.pdf>.](http://www.vestnik</p></div><div data-bbox=)

Тараш Л. І., Петрова І. П. Державно-приватне партнерство – управлінська технологія модернізації економіки

У статті встановлено двоїсту роль державно-приватного партнерства у модернізації економіки та визначено модернізаційне завдання щодо державно-приватного партнерства в країні. Виявлено економічну природу і запропоновано визначення економічної сутності державно-приватного партнерства. Наведено умови розвитку державно-приватного партнерства.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, роль, сутність, управлінська технологія, модернізація економіки, інструмент державного управління.

Тараш Л. И., Петрова И. П. Государственно-частное партнерство – управленческая технология модернизации экономики

В статье установлена двойственная роль государственно-частного партнерства в модернизации экономики и определена модернизационная задача относительно государственно-частного партнерства в стране. Выявлена экономическая природа и предложено определение экономической сущности государственно-частного партнерства. Приведены условия развития государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, роль, сущность, управленческая технология, модернизация экономики, инструмент государственного управления.

Tarash L. I., Petrova I. P. Public-private partnership – management technology modernization of the economy

The article defines the dual role of the public-private partnership in modernization of economy and task of modernization of the public-private partnership in the country. The economic nature of the public-private partnership is revealed. The definition of economic essence of the public-private partnership is proposed. The conditions for the development of public-private partnership are given.

Keywords: public-private partnership, role, essence, management technology, modernization of the economy, public administration tool.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2015

Прийнято до друку 16.09.2015